

موسسه آموزش عالی بینالود

گروه شهرسازی

درس اندیشه اسلامی ۱ (انسان در اسلام)

سوالات چهار گزینه ای فصل سوم (روح ملکوتی)

استاد راهنما: جناب آقای دکتر یزدان بخش

دانشجو: فاطمه السادات رضوی

دی ماه ۱۳۹۴

نمونه سوال درس انسان در اسلام به همراه پاسخ فصل اول

۱ - اهمیت انسان شناسی در چیست؟

اهمیت انسان شناسی از این جهت است که در واقع شناخت ماهیت و حقیقت خویش است، حقیقتی که گاه در لابه لای علوم دیگر گم می شود و انسان با وجود همه پیشرفت های علمی از آن غافل می گردد. بسیاری از مشکلات فراروی انسان معاصر به دلیل بی توجهی به حقیقت خود و توجه بیش از حد به بعد غیر معنوی خویش است که علت اصلی آن را میتوان نادیده انگاشتن دین و آموزه های دینی دانست. انسان شناسی را افضل المعرفه، افضل الحکمه، انفع المعارف، فوز اکبر و مانند اینها دانسته است.

۲ - رابطه انسان شناسی و جهان بینی در چیست؟

رابطه بین انسان شناسی و خدا شناسی رابطه ای دو سویه است، یعنی شناخت هر یک به شناخت دیگری کمک می کند، چنان که فراموشی هر یک نیز موجب فراموشی دیگری می شود. از همین رو قرآن کریم فراموشی خداوند را موجب خود فراموشی می داند

۳- رابطه بین انسان شناسی و فرجام شناسی چیست؟

بین انسان شناسی و فرجام شناسی نیز ارتباطی دو سویه هست، توجه به ساخت های وجودی انسان و منحصر نکردن او به جسم و مادیات و به سخنی دیگر توجه به روح و ابعاد متعالی انسان ما را به اندیشه جاودانگی و زندگی پس از مرگ سوق می دهد. عکس این مساله نیز درست می باشد.

۴ - چگونه می توان حداکثر بهره برداری از زندگی دنیوی را داشت؟

انسانی که خود را مخلوق خدا، آفرینشش را امری هدفمند و آمدن و رفتنش را از او و به سوی او می داند، خود را نه محدود به این جهان، بلکه موجودی جاودانه دانسته، و زندگی مادی را نه هدف اصلی، که مقدمه رسیدن به سرای ابدی می داند، بر اساس این تفکر، معیار سود و زیان انسان ها نزدیکی به خدا و یا دو شدن از اوست. چنین انسانی اگر بخشی از اموال یا وقت خود را صرف دیگران کند نه تنها زیان ندیده بلکه سود بزرگی نصیبش شده است تا جایی که حاضر است جان خود را برای رضای الهی بدهد و اگر به چنین افتخاری نایل شود به فوز اکبر رسیده است.

۵ - رویکردهای مختلف در انسان‌شناسی را نام ببرید.؟

۱. درون‌نگری و انسان‌شناسی عرفانی

۲. روش عقلی و انسان‌شناسی فلسفی

۳. انسان‌شناسی تجربی و تاریخی

۴. انسان‌شناسی دینی

۶ - اطلاعات خود در خصوص انسان‌شناسی عرفانی را توضیح دهید.؟

روش عرفا در شناخت انسان و جان و حتی خدا به همین گونه است هر چه بیشتر به خود توجه کند، درباره خودش چیزهایی بیشتری می‌یابد. بنابراین انسان‌شناسی عرفانی، نوعی انسان‌شناسی درون‌نگر است. از دیدگاه عرفانی معرفت و شناخت حقیقت به واسطه کشف و شهود حاصل می‌شود و سایر ادراکات نیز غیر اصیل است.

۷ - اطلاعات خود در خصوص انسان‌شناسی تجربی و تاریخی را توضیح دهید.؟

گسترش علوم مانند روانشناسی و جامعه‌شناسی و پدید آمدن شاخه‌های جدیدی مانند مردم‌شناسی و انسان‌شناسی فرهنگی، آگاهی فراوانی در زمینه شناخت انسان در اختیار ما می‌نهد. ناگفته نماند که روش بحث در این علوم یکسان نیست و در برخی نیز - مانند روانشناسی - از روش آزمایشگاهی و در پاره‌ای دیگر از روش‌های باستان‌شناسی و تاریخی استفاده می‌شود، اما از این روی که همه آنها مبتنی به مشاهده، حس و تجربه است، در اینجا جملگی با هم مورد توجه قرار می‌گیرد

۸ - مزیت و اعتبار انسان‌شناسی دینی از چه جهتی است سه دلیل دارد؟

۱. مزیت انسان‌شناسی دینی، وثاقت آن و اعتبار آن است. داده‌های دینی از راه وحی به ما می‌رسد که کاملاً خطا ناپذیر است، از این رو با اطمینان می‌توان به آنها اعتماد کرد ۲. این آموزها با گستردگی تمام به همه ابعاد وجود و نیازهای انسان نظر دارد ۳. در شناخت انسان استعدادها توانایی‌ها و نیازهای او، هم به جنبه مادی و غریزی وی توجه شده و هم به جنبه معنوی و متعالی او

۹ - سرگشتگی انسان معاصر به چه دلیل می‌تواند باشد؟

سرگشتگی انسان معاصر، تنها بدین دلیل است که در مسائل اساسی جهان بینی (خدا، انسان و جهان) به منابع اصلی معرفت که آموز های وحیانی است، بی توجه بوده و خود را در وادی ظلمت و حیرت گرفتار کرده است.

۱۰ - چگونگی ارتباط انسان شناسی و خود شناسی را توضیح دهید؟

انسان شناسی نوعی شناخت کلی و حصولی نسبت به انسان است، اما معرفت حاصل از خودشناسی، جزئی، شخصی و حضوری است. هر شناختی که ما از خودمان داریم، با حذف خصوصیات، بر همه انسان ها تعمیم پذیر است. عکس این مطالب نیز درست است. هر چه را که به صورت کلی درباره انسان می دانم، چون من هم فردی از آن کلی هستم پس در مورد من نیز صادق است.

فصل دوم

۱۱ - تاریخچه کوتاهی از نحوه پیدایش انسان را توضیح دهید؟

اختلاف نظر درباره چگونگی پیدایش انسان، به نظریه تکامل - انتخاب طبیعی - داروین ختم نمی شود. بر اساس آنچه در کتاب های تاریخ علم و فلسفه آمده، حتی فیلسوفان یونان باستان در این زمینه نظراتی داشته اند. معروف است آناکسیمندر در قرن ششم پیش از میلاد، نظریه پیدایش انسان از نوعی دیگر از حیوانات را مطرح کرده است. کاوش درباره مبدا پیدایش انسان، بحثی صرفاً علمی نیست، بلکه از جوانب مختلف علمی، دینی، عقیدتی و یا حتی روانی و شخصیتی اهمیت دارد.

۱۲ - نظریه ثبات انواع را بطور مختصر توضیح دهید؟

تا پیش از نیمه دوم قرن نوزدهم میلادی تفکر رایج در علوم طبیعی این بود که انواع گیاهی و جانوری، ثابت هستند و هیچ گونه رابطه ای با هم ندارند، به این معنا که هیچ نوعی از حیوان به نوع دیگر قابل تبدیل نیست. این مسئله را به اصطلاح نظریه - ثبات انواع - می نامند

۱۳ - نظریه تکامل را بطور مختصر توضیح دهید؟

انواع گیاهی و جانوری کاملاً از یکدیگر جدا نیستند و البته از ابتدا به این شکل نیز نبوده اند، بلکه از انواع ساده تر ابتدایی به وجود آمده اند. این نظریه را - نظریه تکامل - یا تغییر تدریجی انواع می نامند

۱۴ - ارکان نظریه تکامل را به اختصار توضیح دهید؟

الف - تغییرات تصادفی، به این معنا که تغییرات جزئی و ظاهراً تصادفی در یک نوع روی می دهد و صفات اکتسابی به دست آمده، به نسل های بعد منتقل می شود. داروین درباره منشا این تغییرات هیچ مدرکی نداشت و ناچار برای تبیین آنها باید متوسل به حدس می شد .

ب - تنازع بقا، هر ارگانیست جاندار میل به تکثیر و انبوه شدن دارد، هر موجود به سرعت طبق تصاعد هندسی افزایش می یابد و اگر مانعی بر سر راه انبوه شدن آن پدید نیاید در اندک زمانی، اخلاف یک جفت همه زمین را خواهد گرفت. هر جاندار برای حفظ موجودیت و اجتناب از انعدام در ستیزی دشوار گرفتار می شود، با تعمق در تنازع بقا به آسانی در خواهیم یافت که نبرد طبیعت بی پایان است.

ج - انتخاب طبیعی یا بقای اصلح، هنگامی که تحولات سودمندی در ارگانیسم جاندار پدید آمد، افراد واجد آن، در تنازع بقا و دوام، بخت بیشتری خواهند داشت.

۱۵ - انتقادات وارد بر نظریه داروین را نام ببرید.؟

الف - تغییرات جزئی اثبات پذیر است ولی تحولات کلی خیر. پیدایش تغییرات جزئی در یک نوع و انتقال آنها به نسل های بعد انکار ناپذیر است. ولی هیچ گونه مدرکی دال بر تحولات کلی و پیدایش انواع جدید وجود ندارد .

ب - تحولات همیشه به سوی سازگاری و انطباق با محیط نیست.

ج - فاصله انسان و حیوان به اندازه ای زیاد است که از طریق نظریه انتخاب طبیعی داروین توجیه پذیر نیست.

۱۶ - پیامدهای مهم نظریه تکامل را نام ببرید.؟

۱. زیر سؤال رفتن وثاقت کتاب مقدس ۲. تغییر ارزش و جایگاه انسان در نظام آفرینش نیز از آثار اعتقادی این نظریه است. ۳. سومین نتیجه عقیدتی این نظریه درباره ارزشهای اخلاقی انسان است ۴. نظریه داروین

بر تصور نظم غیبی حاکم بر جهان آفرینش نیز تاثیر داشت ۵. برخی از اوصاف الهی نیز مانند علم و قدرت لایزال او که از نظم حاکم بر این عالم نتیجه گیری می شوند، به چالش کشیده می شود.

۱۷ - درخصوص سازگاری یا تعارض نظریه تکامل با مسئله خلقت از دیدگاه ادیان الهی بطور اختصار توضیح دهید.؟

خود داروین نیز به این مسئله به عنوان مطلبی صرفاً علمی - که هیچ گونه منافاتی با خدا شناسی ندارد - می نگریست داروین در برخی از آثارش این نظریه را مطرح کرده بود که قوانین تکامل حیات، آفریده خداوند است. او همچنین اشاره کرده است که قانونمندی، مانع عجلت اولی دانستن خداوند نیست. امروزه بسیاری از الهی دانان غرب اعتقاد دارند نظریه تکامل نظریه ای صرفاً علمی است که با فرض تایید کامل آن هیچ گونه خدشه ای بر خداشناسی وارد نمی شود

۱۸ - آفرینش انسان در قرآن در چهار دسته از آیات مطرح می شود. (به دو دسته اشاره کنید) .

۱. آیاتی که به آفرینش انسان از خاک یا گل و مانند آن اشاره می کنند که خود به دو دسته تقسیم می شوند: الف - آیاتی که به حضرت آدم (

ع) اختصاص دارد مانند: ان مثل عیسی عندا... کمثل آدم خلقه من تراب

۳. ب - آیاتی که ظاهراً تنها به ایشان اختصاص ندارد، بلکه بر سایر انسان ها نیز قابل اطلاق است هو الذی خلقکم من طین هو الذی خلقکم من تراب و لقد خلقنا الانسان من صلصال من حما مسنون ۲. آیه ای که منشا آفرینش انسان را آب می داند و هو الذی خلق من الما بشرا فجعله نسبا و صهرا سه احتمال به نظر می رسد اول آنکه به همان آیات دسته پیش اشاره داشته باشد دوم به آن آیه ای اشاره داشته باشد که می فرماید همه موجودات زنده را از آب آفریدیم سوم مقصود از آفرینش انسان از ماء، همان پیدایش انسان از نطفه باشد ۳. آیاتی که پیدایش انسان را از نطفه می داند. این آیات نیز دو گروه اند: اول آنهایی که تنها به همین مرحله (پیدایش از نطفه) اشاره می کنند. خلق الانسان من نطفه گروه دیگر آیاتی هستند که پیش از نطفه، پیدایش از خاک را مطرح می کنند. فانا خلقناکم من تراب ثم من نطفه ۴. آیاتی که همه انسان ها را از نسل آدم می داند و از آدم و حوا به عنوان پدر و مادر نوع انسان یاد کرده است

۱۹ - به برخی از نظرات دانشمندان اسلامی در خصوص نظریه تکامل اشاره کنید.

(۲ مورد)

مفسران و اندیشمندان اسلامی درباره سازگاری یا تعارض آیات آفرینش انسان با فرضیه تکامل، نظریه یکسانی ندارند. ۱. برخی از آنان آفرینش ابتدایی اولیه انسان از خاک یا گل را نص قرآن دانسته، می گویند: فرضیه تکامل با این آیات معارض است، ضمن آنکه این فرضیه از نظر علمی نیز مورد خدشه است. ۲. دیگری اینکه بر اساس آیات قرآن، آفرینش آدم (ع) آفرینشی مستقل و از گل بوده است و به فرض اینکه نظریه تکامل به قطعیت برسد، خلقت حضرت آدم (ع) یک معجزه و استثناست و بقیه انسان های کنونی از نسل اویند. ۳. برخی نیز اعتقاد دارند فرضیه تکامل کاملاً مورد تایید قرآن است، از این رو تمامی آیات آفرینش را بر این اساس تفسیر می کنند. آنان این امر را از معجزات قرآن می دانند که در آن زمان این گونه سخن گفته است، اما بیشتر مفسران چنین نظریه ای را نپذیرفته اند

۲۰ - به برخی از شگفتی های قرآن در خصوص آفرینش اشاره کنید. ؟

۱. قرآن از جنبه های مختلف شگفتی ساز است. یکی از این وجوه آیات مربوط به طبیعت است. ۲. کروی بودن و حرکت زمین، زوجیت گیاهان، مراحل شکل گیری و تکامل جنین انسان و ... از این قبیل اند. یکی از نمونه های روشن اعجاز قرآن در زمینه علوم طبیعی، آیات مربوط به چگونگی تولید مثل، شکل گیری و رشد انسان در مراحل جنینی است. آیات قرآن در این باب به هیچ روی بر اساس علوم و عقاید رایج چهارده قرن پیش نبوده، بلکه بسیاری از آنها در دوران جدید دانسته شده است.

۲۱ - آفرینش مستمر و فیض نامحدود از دیدگاه دانشمندان مسلمان به چه

معناست؟

از دیدگاه فیلسوفان و عرفان مسلمان، نیز جهان هستی به خداوند نیازی دائمی و همیشگی است. به دیگر بیان، مخلوق برای هر لحظه وجودش نیاز به فیض الهی دارد، آن سان که اگر لحظه ای این فیض قطع شود، بساط عالم بر چیده می شود، نه اینکه انسان می میرد بلکه از وجود به عدم تبدیل می شود یعنی هیچ چیزی از او باقی نمی ماند. موجودات این عالم نه فقط برای ایجاد اولیه، بلکه برای بقا نیز نیازمند خداوندند.

از همین رو می گویند آفرینش به زمان خاصی اختصاص ندارد. بلکه در تمامی آنات و لحظه های وجود، جریان دارد معنای حقیقی ربوبیت تکوینی نیز همین است.

۲۲ - دلایل دو بعدی بودن انسان را نام ببرید منظور از دو بعد چیست؟

نظریه است که انسان را دارای دو بعد مادی و غیر مادی می داند. ۱. دلایل نقلی: آیات قران آیات خلقت + آیات مرگ + آیات برزخ ۲. دلایل عقلی: تفسیر سلولی درک فطری غیر مادی بودن برخی امور (ترس و ...) ۳. شواهد تجربی: تله پاتی قرار گرفتن در آستانه مرگ ارتباط با روح تصرف در عالم طبیعت

۱. دیدگاه قران: آیات قران بر دو بعدی بودن اسنا و منحصر نشدنش به بدن مادی دلالت دارد که به سه دسته از آنها اشاره می شود الف - آیاتی که به مراحل آفرینش انسان اشاره می کند و در پایان مراحل تکوین جسمانی انسان، مرحله جدید را معرفی می کند که با مراحل پیشین کاملا متفاوت است. در این آیات، پس از خلقت بدن و بعد جسمانی انسان و تسویه و تعادل آن، دمیدن روح الهی در آن جسم بی جان مطرح شده است.

ب - آیاتی که درباره مرگ و چگونگی گرفتن جان انسان ها آمده است. که انسان غیر از جسم چیز دیگری دارد که گرفته می شود، زیرا بدن در دنیا می ماند و متلاشی می گردد پس آن چیزی که گرفته می شود بدن مادی نیست.

ج - آیات مربوط به وجود عالم برزخ و عذاب یا پاداش الهی در این عالم نیز دلالت بر وجود نفس یا روح دارد

۲. دلایل عقلی وجود روح: در بحث های فلسفی شرق و غرب، دلایل عقلی متعددی بر وجود نف یا روح و دوگانگی انسان بیان شده است.

الف - یکی از دلایل اثبات وجود نفس یا روح، ثبات شخصیت است. خلاصه این دلیل چنین است: بدن انسان به گونه ای است که دائما تعدادی از سلو هایش می میرد و تعدادی سلول دیگر جای آن را می گیرد.

ب - دلیل عقلی دیگر نسبت دادن اعضای بودن به خود است به این معنا که انسان فطرتا در ک می کند که افزون بر بدن مادی، دارای نفس و روح است و حقیقت خود را همان روح می داند.

ج - دلیل دیگر برای اثبات نفس یا روح، غیر مادی بودن برخی امور مربوط به انسان است، علم، میل و اشتیاق، احساس درد، احساس لذت، افسردگی و نگرانی، ترس و دلهره اموری از این دست اند.

۳. شواهد تجربی پدیده های روحی و فرمادی که تفسیر مادی آنها بسیار دشوار و بلکه ناممکن است، همواره در زندگی بشر وجود داشته و ذهن آدمی را به خود مشغول داشته است

۲۳- دلایل عقلی وجود روح را نام ببرید. (۲ مورد)

۱. یکی از دلایل اثبات وجود نفس یا روح، ثبات شخصیت است. خلاصه این دلیل چنین است: بدن انسان به گونه ای است که دائما تعدادی از سلو هایش می میرد و تعدادی سلول دیگر جای آن را می گیرد.

۲. دلیل عقلی دیگر نسبت دادن اعضای بودن به خود است به این معنا که انسان فطرتا در ک می کند که افزون بر بدن مادی، دارای نفس و روح است و حقیقت خود را همان روح می داند.

۳. دلیل دیگر برای اثبات نفس یا روح، غیر مادی بودن برخی امور مربوط به انسان است، علم، میل و اشتیاق، احساس درد، احساس لذت، افسردگی و نگرانی، ترس و دلهره اموری از این دست اند.

۲۴- منظور از شواهد تجربی چیست؟

شواهد تجربی: تله پاتی قرار گرفتن در آستانه مرگ ارتباط با روح تصرف در عالم طبیعت

شواهد تجربی پدیده های روحی و فرمادی که تفسیر مادی آنها بسیار دشوار و بلکه ناممکن است، همواره در زندگی بشر وجود داشته و ذهن آدمی را به خود مشغول داشته است

۲۵- مهم ترین پدیده هایی را که در این شواهد تجربی مورد بررسی قرار می گیرند را نام ببرید؟

۱. تله پاتی ۲. قرار گرفتن در آستانه مرگ ۳. ارتباط با ارواح ۴. تصرف در عالم طبیعت

۲۶- دو واژه روح و نفس چه تفاوتی با هم دارند؟

روح و نفس که از جهت واژگانی به یک معنایند، به آن مجردی اشاره دارند که منشا و مبدا حیات است. شاید بهتر باشد برای شناخت روح به آثار آن توجه کنیم: روح مرکز ادراکات و عواطف و تمایلات آدمی است. همچنین تفکر، اراده، تصمیمگیری و انتخاب همگی افعال روح یا نفس است.

۲۷- در دیدگاه دینی منظور از روح چیست؟

از دیدگاه دینی، همین قدر می دانیم که روح گوهر گرانبهایی است که ترکیب یا اتحاد آن با جسم، بستر مناسبی برای تکامل انسان فراهم می سازد. ان النفس لجوهرة ثمینه به راستی که گوهر نفس گوهری است گرانبها آری، روح یا نفس، گوهری بسیار بسیار ارزشمند است که از سوی خداوند است و به سوی او پرواز خواهد کرد. روح انسانی، بهایی جز بهشت ندارد. و اگر ارزان تر از آن فروخته شود. خسران آشکار است. از این رو از ارکان سعادت توجه و مراقبت شدید از خود است و کسیکه نفس خود را به حال خود واگذارد زیان خواهد کرد.

۲۸- منظور از مراقبت روح چیست؟

این گوهر گرانبها نیاز به مراقبت دارد. روح نیز به ما نند بدن، نیازمند تغذیه سالم است. زیبایی ها، مطالعه و افزایش علم، نوع دوستی، محبت، فضایل اخلاقی و در اوج همه اینها عبادت، از جمله نیازهای مهم روح است. آنچه می بینیم، می شنویم، می خوانیم، می گوئیم و حتی فکر می کنیم، روح ما تاثیر دارد. نگاه آلوده، گوش دادن به صدای محرک، خواندن مطالب گمراه کننده، زخم زبان، دروغ، حسادت و ... همگی غذاهای آلوده ای است که باعث آودن روح می گردد. در این میان، تقوا مهم ترین سپر انسان در مقابل آلودگی هاست. از اینجا به بعد سؤال اضافه هاست خودشناسی چیست و ضرورت آن را بیان کنید. از مسائل مهم انسان و شاید مهمترین آنها، شناخت خود انسان است. آدمی قبل از آنکه به شناخت جهان پیرامون خود و نیک و بد آن بپردازد، باید خود را بشناسد و گنجینه های فطرت و نهاد خود را کشف نماید و آنها را به کمال برساند و امیال نفسانی و شهوانی خود را تعدیل کند. در این صورت است که بزرگ ترین سعادت نایل می شود اما اگر غلغله بورزد و استعدادهای خود را نیابد و شکوفا نسازد و فقط نیازهای مادی و امیال نفسانی و حیوانی خود را برآورد، گرفتار خسران می گردد و از مرتبه انسانیت به حیوانیت تنزل می کند. منظور از شناخت انسان در این مبحث، آن است که او دارای استعدادها و نیروهایی برای فهم خود و جهان و تکامل انسانی است. اگر انسان با تامل و تفکر، امکانات و استعدادهایی که برای رشد و تکامل در او آفریده شده است، شناسد، بهتر می تواند سرمایه های وجود خود را به کمال برساند. قرآن می فرماید: انسان باید بنگرد که از چه آفریده شده است. امیرالمومنین علی (ع) می فرماید: کسی که به خود شناسی دست یابد، به بزرگترین سعادت و کمیابی رسیده است.

۲۹- خود شناسی چگونه مقدمه جهان شناسی است؟

شناخت جهان عبارت است از تعامل انسان با جهان خارج از خود. انسان بعد از تعامل است که می گوید، می بینم، می شنوم و مشناسم. سؤال اساسی این است که موجدیکه از آن به من تعبیر می کنیم، چه اندازه در شناخت سهم دارد؟ لازمه پاسخ به این سؤال، خود شناسی است. انسان باید ابتدا قوا و ابزارهای شناخت خود و گسترده و مرزهای آنها را بشناسد تا بعد به شناخت جهان دست یابد امیر المومنین علی (ع) در این باره می فرماید: کسی که خود را نمی شناسد چگونه غیر خود را تواند شناخت؟! خود شناسی چگونه مقدمه خداشناسی است؟ امیر المومنین علی (ع) می فرماید: هر کس خود را بشناسد، پروردگارش را می شناسد. خود شناسی را، که مقدمه خدا شناسی است، می توان از جهات گوناگونی مورد تامل قرار داد: ۱. خدا شناسی دعوت به فطرت است. بنابراین، خود شناسی، مقدمه محبت و معرفت به خدا است. ۲. خود شناسی، مقدمه توجه به خالق است ۳. اگر انسان ساختار پیچیده خود را تامل قرار دهد، به ناظمی حکیم و علم که چنین ساختاری را پدید آورده است، آگاه می گردد

۳۰. خود شناسی چگونه می تواند حلال مشکلات انسانی باشد؟

بسیاری از مشکلات روحی و روانی و فکری و اخلاقی انسان ناشی از خود شناسی است. اگر آدمی، حقیقت واقعی خود، هدف خلقت، رابطه خود خود با خدا، موقعیت خود در نظام هستی، تاثیر زندگی دنیوی در آخرت، نقش اخلاق نیکو و برخورد مناسب با دیگران، سهم ثروت در کیفیت زندگی و نقش مصیبت ها و خوشی ها را در زندگی بدانند، بسیاری از مشکلات او حل می گردد و زندگی سعادت آمیزی را برای خود رقم می زند

۳۱- دلایل ضرورت خداشناسی چیست؟ یک مورد را توضیح دهید.

۱. خود شناسی مقدمه کمال ۲. خود شناسی مقدمه جهان شناسی ۳. خود شناسی مقدمه خداشناسی ۴. خود شناسی مقدمه حل مشکلات انسان (برای جواب یکی از سؤال های ۲ تا ۵ را توضیح دهید)

۳۲- در باب حقیقت انسان دو دیدگاه وجود دارد آن دو دیدگاه را نام برده

مختصری توضیح دهید؟

در باب حقیقت انسان دو دیدگاه وجود دارد: مادی و الهی. کسانی که هستی را با ماده برابر می دانند یا انسان را پدیده ای کاملاً مادی تلقی می کنند، تمام قوانین حاکم بر حقیقت انسان را مادی می دانند و معتقدند که با قوانین مادی، که مبتنی بر حس و تجربه است، می توان انسان را شناخت و اصولاً تمام تحلیل های آنها در باب انسان، مادی گرایانه است. بر اساس این تحلیل، انسان با مردن و متلاشی شدن جسمش نابود می گردد. گروه دیگر علاوه بر بعد مادی انسان، به بعد غیر مادی او نیز اعتقاد دارند، و برای انسان علاوه بر بدن مادی، حقیقتی به نام روح قائلند ادیان الهی به ویژه دین اسلام با نظر دوم همراهند. دیدگاه قرآن آن است که انسان علاوه بر بدن مادی از یک روح الهی نیز بهره مند است. اطلاعات خود را در این مورد بنویسید. اصولاً حقیقت انسان، روح اوست. قرآن به دو ساحتی بودن انسان تصریح می فرماید. پس از آفرینش بدن، که در حد اعتدال است، خدا روحی در آن بدن می دمَد که به دلیل شرافت و منزلت برتر، آن را به خود انتساب می دهد. از این آیات به خوبی بر می آید که اولاً انسان از دو ساحت بدن مادی و روح غیر مادی تشکیل شده است و ثانیاً حقیقت آدمی، همان روح غیر مادی است که هنگام مرگ فرشته مرگ آن را می ستاند. اطلاعات خود را در خصوص ابعاد روح و روان انسان توضیح دهید. تا کنون آشکار گردیده که انسان غیر از بدن مادی، حقیقت دیگری به نام روح و روان دارد که این حقیقت، انسان را از حیوانات متمایز می گرداند و همه انسان ها از آن برخوردارند. هنگامی که در روح خود تامل می کنیم، دو بعد ادراکی و گرایشی را در آن باز می یابیم. بعد ادراکی انسان در دو حوزه نظر و عمل می کند. اگر متعلق شناخت، اشیاء آن گونه که هستند یا خواهند بود، باشد، به آن حوزه شناخت نظری می گویند، ولی اگر متعلق شناخت، عمل انسانی از جهت خوب و بد، یا بایدها و نبایدها باشد، به آن حوزه شناخت عملی می گویند. روح انسان علاوه بر بعد شناختی، بعد دیگری به نام گرایشی دارد. بعد گرایشی، همان تمایلاتی اند که با روح انسان سرشته شده اند. هر انسانی ذاتاً از این گرایش ها - هر چند در حد بسیار ضعیف و نهفته - بهره مند است و آنها را در خود به طور بدیهی احساس می کند.

۳۳- گرایش های انسان به گونه تقسیم می شود؟

گرایش های انسان را می توان به دو گونه تقسیم کرد

1. گرایش های حیوانی: این گرایش ها میان انسان و حیوان مشترکند.

۲. گرایش های انسانی: گرایش ها و تمایلاتی اند که به انسان اختصاص دارند و یا دست کم نشان ههای آنها در حیوانات کمتر است.

۳۴ - انسان در زندگی خود از جهات گوناگون با بحران هایی روبرو است. در

مورد این بحران ها و راه حل های دینی آن توضیح دهید. ؟

بی شک زندگی انسان را به کلی دگرگون ساخته و رفاه و آسایش ظاهری برای او فراهم آورده است. ولی در عین حال به اقرار تعداد زیادی از روانشناسان و جامعه شناسان بزرگ مشکلات و بحران های جدیدی نیز فراروی او نهاده است. چون به بحران های انسان معاصر، نظیر بحران های معرفتی، اخلاقی، روانی و معنوی و الحاد گرایی، توجه کنیم، در می یابیم که همه آنها تا حد فراوانی از خود شناسی یا عدم شناخت انسان ناشناسی شده ان. بحران های فراروی انسان عبارتند از: بحران معرفتی، بحران اخلاقی، بحران روانی و معنوی. دین و بحران معرفتی: بر اساس آموز های دینی، راه های شناخت، اعم از حس، عقل، شهود عرفانی و وحی است. آدمی از طریق عقل، ضرورت وحی را اثبات می نماید و وحی الهی، بسیاری از حقایق زندگی انسان را روشن می سازد. دین نه تنها انسان را به حوزه خاصی از شناخت محدود نمی کند، بلکه افق بازتری را پیش روی او می گشاید و عقل به تنهایی، توان نیل به این مهم را ندارد. دین و بحران اخلاقی: دین همواره پشتوانه استوار اخلاق بوده و هست. خدا خالق انسان، راهنما و بر اعمال او ناظر است. اوامر و نواهی خدا در قالب وحی براس عادت آدمی به دست او رسیده اند و پیامبران اهلی برای تحقق فضایل اخلاقی مبعوث شده اند. اوامر و نواهی خدا در قالب وحی براس عادت آدمی به دست او رسیده اند و پیامبران اهلی برای تحقق فضایل اخلاقی مبعوث شده اند. دین و بحران روانی: دین پشتوانه مستحکمی برای غلبه بر اضطراب روانی است. بخش مهمی از عوامل روان پریشی ها و اضطراب ها، به استغنا از خدا و بی معنایی و بی هدفی زندگی بر می گردد. انسانی که هستی خود را از خدا و بازگشت خود را به او می داند و زندگی دنیا را محل آزمایش، ابتلا می شمارد.

انسان در اسلام

جناب آقای دکتر یزدان بخش

فاطمه سادات رضوی

زمستان ۱۳۹۴

انسان در اسلام